

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՇԱԲԱԹ ԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի : Տարեկան գինն է 1 1/2, վեց ամսուանը 3/4 մէծիայի, կանխիկ, և հաւոր 50 փարս : Խմբագրութեան և բաժանորդագրութեան վերաբերեալ համակեր և զորուելու եմ առ Մր. Կրիկ, Կ. պոլիս, Ամերիկացի խան :

ՀԱՏՈՐ 34.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ. ԱՊՐԷԼ 19. 1881

Թիւ 16

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Արտասուաց փորք սափորը — Ծանուցում — Անհերքելի ճշմարտութիւնը : — Համատանի կուսակալին գրուած նամակ մը : — Մահագոյժ : — Կամպէղդա : — Ենտիքաձէօր Օթման : — Քառասներորդ տարեկան հանդէս Նիւ Եորքի համալսարանին բժշկական հիւղին : — Հանգանակութիւն : — Մարտիային նամակ մը : — Լանկայի Աւետարանական եկեղեցին : — Քաղաքական լուրեր : — Եկեղեցական եւ առեւտրական :

ԱՐՏԱՍՈՒԱՅ ՓՈՔՐ ՍՍՓՈՐԸ

Ժամանակաւ կար մայր մը և փոքրիկ աղջիկ մը, և մայրը կը սիրէր իւր աղջիկին ի բոլոր սրտէ, եւ կը խորհէր թէ կարող չէր ապրիլ առանց անոր, բայց մանկիկը հիւանդութեան մը բռնուելով մահուան անկողին ինկաւ : Մայրն երեք օր և երեք գիշեր հսկեց եւ լացաւ և աղօթեց իւր սիրտուն մանկան անկողին մօտ, սակայն մանկիկը մեռաւ : Մայրն անգլաակ մնալով յաշխարհի անհնարին վշտաց մէջ ինկաւ, երեք օր եւ երեք գիշեր ոչ կերաւ և ոչ խմեց, այլ իւր սիրտուն մանկիկը միայն կը խորհէր : Երբորդ գիշերը մինչ վշտէ ընկճեալ և արտասուելից աչքը կը նստէր այն տեղն ուր մեռաւ իւր մանկիկին, դուռը բացուեցաւ մեղմով, և մայրն իւր առջեւ տեսաւ սիրտուն մանկիկը : Մանկիկն երկնային հրեշտակ մ'եղած էր եւ անմեղութեամբ կը ժպտէր, և իւր ձեռքն ունէր փոքր սափոր մը որ մինչեւ բերանը լեցուած էր : Մանկիկն ըսաւ. « Ամենասիրելի մայր, այլ եւս մի լար ինձ համար : սոքոյ և արտասուաց հրեշտակն այս սափորին մէջ ժողոված է արտասուքն զոր ինձ համար թափեցիր : Եթէ ինձ համար կաթիլ մ'արտասուք աւելի թափես, սափորէն դուրս պիտի վազէ, և ես այլ եւս ուրախութիւն պիտի չունենամ : Ուստի, ամենասիրելի մայր, այլ եւս մի լար մանկանդ համար, քանզի նա հանդիսաւ և երջանիկ է, և հրեշտակ էր անոր ընկերներն : » Զայս ըսելով մանկիկն անյայտ եղաւ : Մայրն այլ եւս արտասուք չթափեց, որպէս զի չխափէ իւր սիրտուն զաւակին ուրախութիւնն յերկինս :

Վերայիշեալը Գերմանական հին վէպ մ'է որ օգտակար դաս մը կը պարունակէ իւր մէջ :

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Ապրիլ 12/24ին յառաջիկայ կիրակի օրը որ է Զատիկ, Տէրունական ընթրիքը պիտի կատարուի Լանկայի Աւետարանական եկեղեցւոյ ժողովարանին մէջ, ժամը 7ին ըստ Թուրքաց : Սիրով կը հրաւիրուին Աւետարանական եղբարք եւ քորք ներկայ գտնուիլ նոյն օրուան սրբազան պաշտաման :

Հովհ. Լաւ. Աւետ. Եկեղեցւոյ
ԱՌԵՏԱՅ Կ. ԱՍՏՈՒԲԵՐԱՆ

ԱՆՀԵՐՔԵԼԻ ԺՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԻՔ

Ի ԶԵՒ ՀԱՐՑՄԱՆ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆՈՅ

Յ.

ՅՕԳՈՒԱԾ Ե.

Մարդ

Հ. Ինչ է մարդ :
Պ. Մարդ արարած է միացեալ իւր թոյ հետ իւր մարմնով, որ ունի շնչաւոր կեանք հանդերձ ամենայն յատկութեամբ եւ կարողութեամբ այն կեանք, բայց մարդ հաղորդ է նաեւ ընդ Արարչին, որ է հոգի, իւր հոգեւոր բնութեամբ, որով և կը դառնա իր ստորագոյն կամ ընդ շնչաւոր արարածներէ :

Հ. Նկատելով զմարդն իբրեւ շնչաւոր, ինչ կրնաս ըսել անոր վրայ :

Պ. Կ'ըսեմ թէ մարդ նման է բոլոր շնչաւորաց այնու զի ապրելու և առողջ և երջանիկ ըլլալու համար կարօտ է անոնց պէս նիւթական իրաց, անոնց պէս ունի զգայարաններ, և ընդունակ է կրից և անորժակաց որ կը գրգռուին այլևայլ զգայարանաց միջոցաւ, նման է շնչաւորաց այնու զի ունի գործելու կարողութիւն, որով մարմինը կամ կեանքը կը պահուի, կը պաշտպանուի, կ'երկարի և կը տարածուի սերնդեւամբ, նման է շնչաւորաց այնու զի մարմինը եւ թափակայ է տկարութեան և մահուան, նաեւ նման է շնչաւորաց այնու զի ունի այն մտաւոր կարողութիւններն զորս ունին և անասունք այնչափ որչափ հարկաւոր է ճանչնալու համար զգալի իրեր այն անձուկ սահմանին մէջ ուր իրենք կը գտնուին :

Հ. Իբրեւ շնչաւոր, ուրիշ շնչաւորաց նայելով ինչ կարդ ունի մարդ :

Պ. Կան բաներ, յորս քան զմարդ գերազանց են շատ շնչաւորք, ոմանք են ուժեղ, այլք՝ արագաշարժ, շատերը սրտաւեա են և ունին սուր հոտորելիս, և մեծ մասն ունի բնական ողորմութիւն որ քան զմարդուն աւելի են : Բոլոր անասնոց ձագերը կուգան աշխարհք ցուրտէն պաշտպանուելու համար հարկաւոր միջոցներով որ քան զմարդունը լաւագոյն են, քան զմարդ աւելի շուտ կ'ըլլան անկարօտ ծնողաց խնամոց սրտն ի ծրնդենէ իսկ չունին շատ պէտք : Բայց մարդ քան զայլ ամենայն շնչաւորս գեր ի վերջ է մարմնոյ կազմութեան կատարելութեամբ : Մարդ միայն, ի բնէ և միշտ, կը քաշէ կանգուն, և իւր չորս անդամներէն, որ են ոտք և ձեռք, վերջին երկուքը կը գործածէ յատկապէս ոչ միայն կերակուրը բերան տանելու, այլ և ծառայութիւնն ուղեղին : Մարդուն միայն ձեռքաց զորով մասն ձեռքը պէտքէ պէտքէ կերպով շարժելու և զէնք և կամ բռնել անասուններ կերակուրը զորով և հանդերձի համար : Թէպէտ ի բնէ քան զանասունս ստորին է ուժով և արագութեամբ, կարող է զազանաց զինուր և հնարիւք զորս ինք միայն կը շինէ կամ կը գտնէ և կը գործածէ : Թէպէտ չունի ի բնէ ծածկոյթ մարմնոյն, հարկաւոր ծածկոյթ կամ հանդերձ կը հայթայթէ ինքեան և իւր անօգնական զաւակին, նաեւ կը շինէ բնակարան, ոչ անայլ լայլի բնական աղբաման առաջնորդութեամբ միակերպ, այլ բազմապիսի և գամ քան զգամ լաւագոյն, ըստ թելադրութեան իւր բնական մտաց և հանճարոյն, ի գասակարգութեան շնչաւորաց մարդ կը վերաբերի ողորմարաւոր և կաթնատու անասնոց, բայց ունի մասնաւոր յատկութիւններ, որոց աղագաւ չի կրնար դասուիլ որեւիցէ անասնոյ կարգը, և որոց աղագաւ բնագէտք կը համարին զմարդ իբրեւ ուրոյն ինչ տեսակ, իբրեւ գլուխ և պսակ փառաց շնչաւոր արարածոց :

Հ. Ինչ է մարդ իբրեւ հոգեւոր էակ :
Պ. Իբրեւ հոգեւոր էակ մարդս այնպէս ընդունակ է բարեւոքման գէպ յառաջ, որպիսի չեն անասունք : Բարձրագոյն կարգի անասունք չեն կրնար անցնիլ իրենց շնչաւոր կարողութեանց անձուկ սահմանը, ուր խոնարհագոյն մարդը, գործածելով իւր մտաւոր և բարոյական կարողութիւններն, կրնայ կրթուիլ և յառաջ երթալ, ինչպէս կ'երեւի, յանհունս : Գաղանդագոյն և վայրենագոյն ցեղերն անգամ ունին յօգաւոր բարբառ յայտնելու միտք և զգացում, մինչ այն անասունք անգամ որ նմանագոյն են մարդոյ՝ զուրկ են այս կարողութենէ : Անասնոց բոլոր գաղափարներն զգայական են, մարդ միայն ունի ընդունակութիւն վերացեալ և ընդհանուր գաղափարաց, կ'ըմբռնէ հարկաւոր և անհրաժեշտ ճշմարտութիւններ, կը նկատէ իրաց ներքին յարաբերութիւններն, կը հետազոտէ պատճառներ, կը հանէ ընդհանուր հետեւութիւններ մասնաւոր եղելութիւններէ, ընդունակ է բարոյական և հոգեւոր խելամուտ

թեանց, ունի խիղճ մտաց և բարոյական զգածմանը, և կ'ընէ առարկայ դիտողութեան և քննութեան ինչպէս արտաքին իրերը նոյնպէս իւր միտքը : Ուստի մարդ ոչ միայն կը տեսնէ ինչ որ իւր առջին է իբրեւ անասնի, այլ և կը գիտէ և կը արամբանէ անասնոց անձանթ եղանակաւ, և կ'ապրի մտածութեան և զգացման աշխարհի մը մէջ ուր անասունք երբեք չունի մուտ : Կը հարցունէ ինքն ինքեան. « Ուստի եմ ես, ուստի է ամէն բան զոր կը տեսնեմ, և ո՞ր կ'երթանք՝ ես և անոնք » : Ինչ բաներ որ կը սորվի դիտողութեամբ, փորձառութեամբ և մտածութեամբ մէկտեղ կը ժողովէ, զանոնք կարգի կը դնէ, և կը քննէ մինչև որ անոնց խորին իմաստներն երևան հանէ, և այս դիտողութեան, փորձառութեան և մտածութեան արդիւնքներէն կը կազմէ գիտութիւններ, փիլիսոփայութիւններ, կրօնքներ և բարոյական դրութիւններ, նաեւ անոնց միջոցաւ կը կանգնէ արուեստներ, քաղաքակրթութիւններ, աշխարհավարութիւններ եւ ընկերական ամէն տեսակ հաստատութիւններ : Մարդ կը հետազոտէ իւր և բոլոր իրաց սկիզբն ու վախճանը, ի լոյս կը բերէ երկրիս և ուրիշ աշխարհներու կազմութեան նկատմամբ շատ տեղեկութիւններ, երեւան կը հանէ այն բնական կապն որ կը կապէ ի միասին բոլոր մարդկային, արեւներն և աստղերը, կը կռւէ աշխարհներն իրարու հետ որպէս թէ կշիւքի մէջ, իւր հրամանները կատարելու կը գործածէ բնական ամենէն մեծ զօրութիւնները ծառայեցնելով զանոնք իւր օգտին և անդորրութեան, և կը գործածէ իւր ազատ կամքն, որ առանձնաշնորհութիւն է իւր հոգեւոր բնութեան, որոշելու նպատակն որուն համար պարտի ապրիլ և սկզբունքներն որոց համար մատ պարտի ընթանալ : Երբ կամի, աստուածային շնորհաց օգնականութեամբ կը բարեւոքէ և կ'ուղղէ իւր բարոյական բնութիւնն, և յոյս ունի հասնելու այնպիսի ասպարէզ մը որ անվախճան կերպով պիտի յառաջանայ և բարձրանայ, ասպարէզ անմահութեան ուր կրնայ մտնել նման ըլլալով յանհուն օրհնեալ և փառաւոր էակին որոյ պատկերն ըլլալ սահմանուած է ինք, և որոյ աստուածային բնութեան հաղորդ կ'ըլլայ այնչափ որչափ կ'ուզէ ընդունել այն բնութիւնը : Բազմաթիւ Մուրք գրոց սակայնութիւնները, Ծննդ. Ա. 26, 27, Եփես. Գ. 19, Կող. Գ. 10, Բ Պետ. Ա. 4, 11, Ա Յովհ. Գ. 1, 2, Գ. 7—13 :

ՀԱՄԱՏԱՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱՍԻՆ ԳՐՈՒՄԾ ՆԱԽԱԿ ՄԸ

(Հետեւեալ յօդուածը թարգմանուած է պաշտօնական գրութեան մը վրայ Պարսից տէրութեան արտաքին գործոց պաշտօնեայն զրկած է Համատան քաղաքին կուսակալին ։)

«Արքայաւոր տէր ։

Համատանու կառավարութեան յաճախ գրութեան է թէ ոմանք ի Հրէից ընդունած են Քրիստոնէական հաւատքը , եւ ուրիշ Հրէայք կը հակառակին նոցա եւ կը հաւատան զնոսա , եւ թէ Հրէայ ժողովրդի գետն մէկ մասին այս բռնութիւնն ամենեւին օրինաւոր չէ ։ Թէ մի մասն Հրէից կը հակառակի եւ կը հաւատի ուրիշ կրօնք ընդունող Հրէից դէմ , եւ չի թողար նոցա երթալ ի բաղանիս , եւ ուրիշ կերպերով պատճառ կու տայ նոցա գանդատանաց եւ վրդովման , այս արդարեւ պատարակելի է ։

Որ եւ իցէ Հրէայ որ կ'ընդունի Քրիստոնէից հաւատքը , կամ որ եւ իցէ Քրիստոնէայ որ կ'ընդունի Հրէական հաւատքը , բնաւ հակառակութիւն կամ նեղութիւն կրելու չէ մէկէ մը ։ Այս անպատեհութեան դէմ արդէն հրամաններ տուած ենք , ինչ պատճառ կայ ուրեմն որ դարման տարուած չէ ցարդ բռնապետ Հրէից կողմէն ի դործ դրուած բռնութիւնն այն ամանց դէմ ։

Դուք ինքնին կ'ընդունիք թէ Հրէից այնպէս վարուելն բոլորովին սպօրնաւոր է ։ Կը յուսանք թէ այսուհետեւ կը ջանաք եւ հոգ կը տանիք որ այլ եւս բնաւ արգելք չի դրուի ոչ Հրէից եւ ոչ Հայոց որ ուրիշ կրօնք կ'ուզեն ընդունիլ ։ Կը յուսանք նաեւ թէ հոգ կը տանիք որ Համատան բնակող Հրէայք եւ Հայք առհասարակ վայելեն հանգիստ եւ խաղաղութիւն ։ Ուրիշ հրամանի սպասել հարկ չէ ։

Յամանան Սէֆէ , 1298 » ։ (Այսինքն յունուար , 1881) ։

(Թարգմանեալ ի Պարսկերէնէ , ի Դեհերան փետր . 5 , 1881 ։)

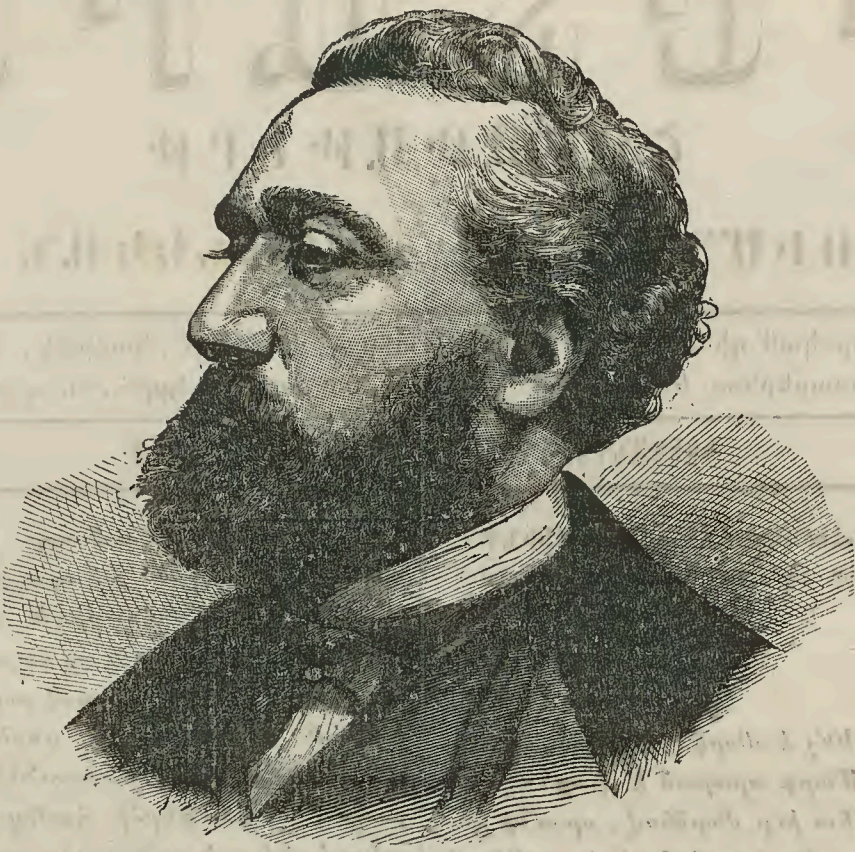
ՄԱՀԱԳՈՅԺ

«Երանելի են ան Բեւեռները» քան Տերօղնիս ։

Բարաքիս Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ անդամներէն մին Համի տուտու Պարտաւարեան որ բազմաթ ծանօթ սիրելի քոյր մ'էր , մօտերս իւր մահկանացուն կնքեց ի խոր սուգ թողով իւր սիրելի ամուսինը եւ զաւակները , նաեւ բոլոր Աւետարանական եղբարք եւ քորք մեծապէս սգացին անոր մահն ։

Յիշեալ քոյր իւր կանուխ հասակին մէջ Աւետարանին փրկարար ճշմարտութիւնը սիրով ընդունելով իւր սիրելի Փրկչին հնազանդած էր , եւ իւր բոլոր կենացը մէջ յայտնադրեց իւր անկեղծ սէրն առ Փրկիչ իւր , որ բոլոր յոգնածներն ու բռնաւարածներն իրեն հրաւիրած է ։ Յիսուս Քրիստոսն այն մարդասիրական հրաւերէն արժէքը լաւ ճանցած էր մեր սիրելի քոյրը , եւ իրեն բոլոր հիւանդութեանը միջոցին թէպէտեւ խիստ կը տանջուէր սարսափելի տենդով մը , բայց իւր դիմացը վրայ ուրախութեան ժպիտ մը կը ցոլանար երբ կը խօսուէր իրեն Փրկչին կարեկցութեան եւ սիրոյն վրայ ։ Վերջին վայրկեաններուն մէջ իւր Փրկչին վրայ ունեցած վստահութիւնը անխառն կերպով կը յայտնէր սա խօսքերը արտասանելով . « Ծնորհակալ եմ քեզմէ , սիրելի Փրկիչս , որ թէպէտեւ ինծի աշխարհային մեծամեծ վայելքներ չի տուի , բայց երկիրքին մէջ պատարաստած եմ ինծի համար երջանիկ բնակարան մը որուն քով այս աշխարհս խաւար է ։ » Այս քոյրը ոչ միայն Աւետարանական եղբարք եւ քերք սէրը յինքն դրուած էր , այլ բոլոր իւր ծանօթաց սիրելի էր իւր մեղմ եւ քաղցր բնավորութեան համար , որ իւր ճշմարիտ հաւատքին պտուղն էր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքով ։

ԱՍՍՏՈՐ Վ. Գ. ԵԱԶԷԻԵԱՆ Նիկիովիցա , մարտ 50 , 1881

ԿԱՊՊՈԼԵՈՒՆ

2.

Մեր առաջին յօդուածին մէջ ցուցինք թէ ինչպէս Կամպիդէա , աղքատ նպարավաճառի սրբի , յառաջացաւ մինչեւ եղաւ իւր բնիկ երկրին մէջ աղքեցութեամբ նշանաւորագոյն անձանց մին ։ Այս անգամ կ'ուզենք դարձուիլ զուր մեր ընթերցողաց այն յատկութիւններէն որոնց կամակերպ եղաւ կարող նշանաւոր կացուցանել զինք եւ այնպիսի երեւելի ծառայութիւններ մատուցանել իւր աղքին ։

Կամպիդէա ցոյցացած է Բիշ Գիւն Զեք Կապիդէա , Կը հոգար մանաւանդ զօգուտ ազգին քան իւր անձին փառքը ։ Ի վերջ կոյս պատերազմին ընդ Գերմանացիս , մեծ պատեհութիւն կար անոր առջեւ ընել իրեն մեծ անուն եւ պահել քաղաքական իշխանութիւնը զոր արդէն ունէր ի ձեռին ։ Զօրապետը եւ քաղաքապետը կարգուած էին Կամպիդէայէ , եւ յուսով էր թէ անոր համարիտ պիտի ըլլային , եւ որովհետեւ երկիրը ձախողութեանց եւ թշուառութեանց մէջ էր , կ'երեւէր թէ կարօտ էր հզօր իշխանի մը ։ Կը թուէր սակայն թէ երբեք չեկաւ Կամպիդէայի միտքը փառասիրական յանդուգն փորձ մը փորձել ըստ օրինակին Նարոյնի ։ Երբ ժամանակն եկաւ , Կամպիդէա իսկ եւ իսկ իմացուց Գաղիոյ ընտրել աղքային ժողով , եւ փութաց անոր ձեռք յանձնել իւր արտաքին կարգի իշխանութիւնը ։ Որչափ եւ բարձր էր իւր դիրքը եւ որչափ մեծ իշխանութիւնը զոր ունէր , չցանկաց բնաւ բռնել այն դիրքը եւ իշխանութիւնը մի օր անգամ աւելի քան զոր հարկաւոր էր յօգուտ ազգին ։

Կամպիդէա ցոյցացած է Բիշ Գիւն Զեք Կապիդէա ։ Յաւանք քան զանկումն Նարայնի ցուցած էր զինք ջերմ եւ համարձակ ազատասէր , եւ անվերջ արիւնքն ունէր իրեւիցէ տիրապետութեան , իսկ յետ անկումն Նարայնի կամպիդէա ցուցուց անդու ջանք եւ մեծ իմաստութիւն ի կարգադրել առաջնական կառավարութիւնը ։ Յետ այնորի յազգային ժողովին նշանաւոր երեւեցաւ իւր քաղաքագէտ հանճարով ։ Հանրապետականը բաժանեալ էին կուսակցութեանց եւ կը մաքառէին իրարու հետ , այնպէս որ մեծ վտանգ կար թէ նոցա անխառնութեան պտտման թշուառ պիտի տապալէին ազատական կարգեր եւ հաստատութիւններ ։ Կամպիդէա ընտրեց մեղմ քաղաքականութիւն , եւ չմաքառեցաւ այն ամենուն դէմ որ չէին ճշդել իւր քաղաքական ։ Յետին ծայրի կուսակցու-

թիւներէն եւ ոչ միայն յարեցաւ , այլ դուն գործեց համաձայնեցունել բոլոր կուսակցութիւններն , այնպէս որ կարենային կենալ իրեւ մի անձ պնդակողմ հանրապետութեան թշնամեաց դէմ ։ Այնպիսի քաղաքական չափաւորութիւն եւ իմաստութիւն ցուցուց Կամպիդէա միացունելու հանրապետական կուսակցութեան բոլոր մասերը , որ այժմու հանրապետութիւնն իւր գոյութիւնը պարտի մանաւանդ Կամպիդէայի քան որեւիցէ այլում ։ Կամպիդէա է՝ արդարեւ ջերմ ազատասէր եւ հզօր պաշտպան ազատ կարգաց , բայց չի սիրեր ամենեւին այն ծայրայեղ մարդիկ որ կը քարոզեն հասարակային եւ ընկերավարական վարդապետութիւններ ։ Մինչ խստիւ կը դատապարտէ եկեղեցականաց ձեռներեցութիւնը քաղաքական գործերու , կը սիրէ թողուլ ամէն եկեղեցի ազատ իւր յատուկ պաշտօնը կատարելու ։ Կ'ազէ բռնել ամէն եկեղեցի , Պապական եւ Բաղդադական , հաւասարապառիս , եւ հանել զնոսա դուրս քաղաքական իշխանութիւնէ ։

Կամպիդէա ցոյցացած է Բիշ Գիւն Զեք Կապիդէա ։ Թէպէտ այնպէս երկար ժամանակ գտնուեցաւ քաղաքական սղաւտօններու մէջ , եւ հասաւ յայն բարձրութիւն , չհարատեցաւ ։ Այսպիսի մեծ իշխանութիւն ունենալով ի ձեռին , զիւրին էր նմա հարստանալ սպօրնաւոր միջոցներով , բայց , իրեւ ուղիղ եւ արդար մարդ , ընտրեց մանաւանդ միայն աղքատ , քան անպատեհ զինք եւ կողոպտել աղքատ խարդախութեամբ ։

Կամպիդէա անպարտ չէ ։ Չէ փառացեալ ունեցեալ տարրաբաւարանութեամբ այնպէս արագ բարձրանալուն համար ։ Իւր չքնաղ ձիրք համար չէ մեծամիտ եւ արհամարհող դէպ յայլ ։

Ահա այսորիկ են Գաղիացւոց մէջ նշանաւորագուելին , Կամպիդէայի , յատկութիւնը , յատկութիւնը՝ զորս ամէն մարդ պարտի ջանալ զարգացունել յանձին , այսինքն՝ ջերմ հայրենասիրութիւն , ողմտութիւն , ուղղութիւն եւ անպարտութիւն ։

ԷՆՏԻԲԱԹԻՕՐ ՕԹՕՄԱՆ

Չէրվաթի եղբարք եւ Տ. Ֆաճէա այս տարի եւս հրատարակած են տարեցոյցն որ աւելի ընդարձակ եւ կատարեալ է քան անցեալ տարեցոյցը ։ Սոյն կարեւոր գործն որ կրնայ օգտակար առաջնորդ համարուիլ ամէն գործի տէր մարդու , կը պարունակէ տեղեկութիւններ Օսմանեան պետութեան այլեւայլ պաշտօնարաններու վրայ , մանաւանդ մաքսատանց , հեռագրաց եւ թղթատարութեան սակա-

ղիներուն , երկաթուղեաց եւ շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերուն եւ գիններուն վրայ ։ Տարեցոյցին մէջ յիշուած են Օսմանեան Սուլթանաց , կայսերական դեր-դաստանի անդամաց անունները , պաշտօնեաներն , այլեւայլ պաշտօնարաններն եւ պաշտօնատարներն , մայրաքաղաքիս դեսպանատներն եւ հիւպատոսարաններն , բոլոր երեւելի սեղանաւորաց , վաճառականաց , բժշկաց , փաստաբանից , արուեստաւորաց տեղերն եւ անուններն , այլ եւ այլ ազգաց եկեղեցիներն , կրթական եւ ուրիշ մարդասիրական հաստատութիւններ ։ Տարեցոյցին մէջ կան նաեւ տեղեկութիւններ ուրիշ կարեւոր նիւթերու եւ Օսմանեան գաւառաց եւ գլխաւոր քաղաքաց վրայ , եւ շատ մը ծանուցումներ ։

Գինն է բաժանորդաց համար 50 դահկան , եւ բաժանորդ չեղողներուն համար 60 դահկան ։

ԳԱՌԱՏՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ ՆԻԻ ԵՌՐԻ ՀԱՄԱՍՍԱՐԱՆԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՃԻԻՂԻՆ

Սոյն հանդիսը տեղի ունեցաւ մարտի 8 ին ըստ Եւրոպացւոց երեկոցեան ժամն 8 ին « Ագատէմի օվ միւսիլը » ըստած ընդարձակ եւ ամենաշքեղ ամփոթատրոնին մէջ , ուր երկու սեռէ աւելի քան 2,000 անձանց բազմութիւն մը խոնկալ էր ։ Մինչ նուագածուաց խոնկալ մը կը նուագէր , ընթացաւ արտաշակերտք իրենց կրծոց վրայ ունենալով նշաններ կարգաւ եկան եւ բեմին առջեւ իրենց յատկացեալ աթոռներուն վրայ նստան ։ Սուք էին իւր 200 ։ Պատ . Տոգ . Գրողակ , համալսարանին ընդհանուր տեսուչն , բժիշկ բրոֆէսորներուն , եւ ուրիշ նշանաւոր անձանց հետ բազմեցաւ բեմին վրայ ։ Նուագածուաց խոնկալ լսեց պահ մը , եւ Պատ . Տոգ . Գրողակ 25րդ սաղմուն կարողալն ետքը ատուածային օրհնութիւնն հայցեց ։ Յետոյ յայտարարեց թէ սոյն աշակերտք բժշկական ընթացքն աւարտած են եւ թէ լուրջ ջանքով են անցնելով արժանի դատուած են « Մէֆիս Գիւն » աստիճանին ։ Այս ընթացաւորտ աշակերտաց անուններն մի առ մի կարդացուեցան եւ աշակերտք բեմն հրաւիրուեցան վիպական (պիլլա) անունով Սոյն միջոցին աշակերտաց ազգականք եւ բարեկամք բեկորութեամբ ծափահարեցին , եւ շատեր իրենց յալթական բարեկամներն ծաղկեայ օտակօք եւ փռնջիկով շնորհաւորեցին ։ Մրցանակներ ալ բաժնուեցան , եւ այս աշակերտաց մին բեմն ելլելով բոլոր իւր ընկերակցաց կողմանէ շնորհակալութիւն յայտնեց պատկառելի դատաւորաց եւ ներկայ բազմութեան որ սոյն հանդիսը իրենց ներկայութեամբն պատուեցին , եւ թէ դատաւորաց թէ աշակերտակցաց վերջին հրաժարական ողջոյն տուաւ ։

Պատ . Հէնրի Պէլլօզ , ծեր երկնց մը , այս առթիւ ուղերձ ըրաւ առ հանդիսականս , առ դատաւորս եւ առ նորընծայ բժիշկս , ըսելով թէ կէս դար առաջ ոչ այժմու չափ հիւանդութիւն կամ անխաղաղութիւն չէր լինելու , սակայն ներկայ քաղաքականութիւնը նորաւոր անխաղաղութիւն բժշկաց պէտք կայ այս ինքնահար եւ այլ անխաղաղութիւն ։ Յետոյ իւր խօսքն առ աշակերտ ուղղելով ըսաւ . « Պարտաւոր , ահա դուք բժշկական բանակ մը կը կազմէք մարդկութիւնը ի հիւանդութեանց եւ յալթանից պաշտպանելու . աղմուարար վարուեցէք ձեր անտաժեմաց հետ , եւ մի ենթադրէք թէ մարդ լիկ միանանց , սակներու , ջղաց եւ արեան բաղադրութիւն մ'է , այլ յիշեցէք որ նորա մէջ կը բնակի հոգի մը որուն վրայ ազգեցութիւն չունին ոչ դեղորայք եւ ոչ ալ նշտրակ ։ »

Պարծանք է ինձ արգարեւ ըսել թէ այս

վկայագիր ընդունողներուն կարգին մէջ
կային երկու Հայ երկտասարդք: Մին կը
Տոգ. Օհան Երեմեան Սեբաստացի: Սա
կը բնիկ քաղաքին մէջ իւր դեղագործ
բաւական տեսն գործած էր եւ այժմ
իւր ընթացքն աւարտելով վկայեալ բժիշկ
է: Միւսն է Տոգ. Մատթէոս Հ. Միւստեան
եան բնիկ Պոլսեցի: Տոգ. Մ. Միւստեան
1876ին իւր ուսման ընթացքն աւարտեց
Բոսթըք գոլէճին մէջ եւ « Լաբորատուրա »
հասարակական ուսուցման յիշեալ դո-
կտէրն է: Տարին Պէրսի թիւական վար-
ժարանին մէջ ուսում, եւ վերջապէս իւր
ընթացքն յաջողութեամբ կատարելով
վկայականն ուսուցում եւ վկայեալ բժիշկ:

Այս երկու Հայ բժիշկը կը խորհին դեռ
հոս մնալ եւ հիւանդանոցաց մէջ գործե-
լով գործնական փորձառութիւններ ստա-
նալ: Աներկբայ եւ սր ոգնա եւս մեր Հայ
ազգին պարծանք կրնան ըլլալ օգտակար
ծառայութիւններ ընելով անոր:

Կ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

Նիւ Եորք, մարտ 9, 1881

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՆՏԱԶՈՒՊՈՒՄ ԼԱՆԿԱՅԻ ԱՆԵՏ. ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Իբր տարի մ'առաջ Լանկայի Աւետա-
րանական Եկեղեցին յանձնաժողով մը
կազմեց օգնութիւն հաւաքելու Հայաս-
տանի սովետաց համար: Գանձաժողովս
աշխատելով ըստ կարողութեան իւրում
յաջողեցաւ հաւաքել մինչեւ ցմբական
գումար 26,551 դոլ. արծաթ դրամ, ու-
րան բովանդակութիւնը հոս կը դնենք:

Հաւաքուածութիւն

Արծաթ դրամ	Գումարը
Լանկայի Աւետ. ժողովուրդէն	5,456
Պոլսոյ մէջ այլ բարեսէր անձերէ	4,945
Ամասիոյ Աւետ. ժողովուրդէն	4,558
Ջիւրիւնիոյ Աւետ. ժողովուրդէն	4,256
Պոլսոյ Աւետ. ժողովուրդէն	4,140
Ռումանիոյ Բիւրէջ քաղաքի Աւետ. ժողովուրդէն	4,050
Սամոսոնէի Պար. Կիւլպէնկի ձեռամբ	945
Գանձութեան Ման. Սարգիս Մ. Մէլիքեանի ձեռամբ	870
Այնթապի առաջին Աւետ. եկեղեցիէն	814
Ամերիկայէն Պար. Գ. Սամուէլեանի ձեռամբ	753
Կիւլպէնկի Արիստոտէլ Լ. Բ. Իսիսեանի ձեռամբ	711
Հանքի գիւղի Աւետ. ժողովուրդէն	680
Գաւառի մանկ. Պար. Յակոբ Պետրոսեանի ձեռամբ	572
Եօզրատի Աւետ. ժողովուրդէն Երիտասարդաց ընկերութենէն	540
Օր. Ջարոսէի Յ. Կիրակոսեանի ձեռամբ Ամե- րիկայի բարեկամներէ	535
Պատ. Մ. Լէւոնտէն	514
Թարսուսի Աւետ. ժողովուրդէն	496
Երուսաղէմի երկու բարեսէր անձերէ	470
Արեւելեան Ռումէլիի Էսքի Ջաղրա քաղաքէն	440
Արիստոտէլ Պար. Պ. Սամուէլեանի ձեռամբ	420
Իսթանուլի Աւետ. ժողովուրդէն	396
Արեւելեան Ռումէլիի Եսքի Ջաղրա քաղաքէն	360
Տրապիզոնի Աւետ. ժողովուրդէն	300
Թաւրիսի Աւետ. ժողովուրդէն	267
Արեւելեան Ռումէլիի Եսքի Ջաղրա քաղաքէն	220
Պալմիրայի Աւետ. ժողովուրդէն	217
Արեւելեան Ռումէլիի Եսքի Ջաղրա քաղաքէն	214
Մարտանի Ամառեանի Պար. Գարապէտէ	200
Պանդրոսի Աւետ. ժողովուրդէն	157
Ալիսի Գարապէտէ	107
Պալմիրայի Աւետ. ժողովուրդէն	78
Ջորտանի Հանքի Սիմոն աղա Կոստիքեանի ձեռամբ	70
Արեւելեան Ռումէլիի Գրգորի քաղաքէն	50
Մարտանի Աւետ. ժողովուրդէն Երիտասարդաց ընկերութենէն	50

Գումարը 26,551

Միւս զբաղումներ

Միւս զբաղումներ	Գումարը
Վանայ եւ Ալաշկերտի կողմերու սովետաց հա- մար Պատ. Պարսեմի	10,700
Կարնոյ եւ Բասենի գաղտնի սովետաց հա- մար Պատ. Յակոբ Թաշմեանի	6,420
Մարտինի եւ Մուսուլի կողմերու սովետաց հա- մար Պատ. Անտրէսի	3,210
Ռեւանդի կողմերու սովետաց համար Պատ. Գա- ռուէ Ապրահամեանի	3,210
Բաղէի կողմերու սովետաց համար Պատ. Սի- մոն Գալիմեանի	2,675
Մի քանի անհատ սովետաց տրուած է	122
Տպագրութեան եւ այլ ծախսուց համար	214

Գումարը 26,551

Գանձապահ յանձնաժողով

ՆԱԶԱՐ Ս. ԿՈՍՏԱՆԲՈՒՆ

Գանձապահ յանձնաժողովը իւր գործը ըննդունած
եւ հաշիւները գրեցած է, եւ այսու առ-
թիւ ի գլխաց սովետաց իւր խորին շնոր-

հակառակութիւնը կը յայտնէ այն ամէն բա-
րեւէր անձանց, որք մարդասիրաբար օգ-
նեցին մեզ այս վեհմ ձեռնարկութեան
մէջ: Վատահ ենք եւ կը հաւատանք թէ
այսպիսիք պիտի ընդունին իրենց վարձքը
երկինքէն արդարեւ յարութեան ամենը:
Նաեւ ի մասնաւորի կը յիշենք մեր շնոր-
հակառակութիւնը Աւետարեւրի արգոյ խմ-
բագրին որ սիրով բարեհաճեցաւ յանձն
առնել ծանուցումներ եւ հրատարակու-
թիւններ ընելով օգնել մեզ այս բարեւոյ-
րական գործին մէջ:

Նախագահ յանձնաժողով
ՀԱՅԻՆ ԼԱՆ. ԱՆԵՏ. ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԱՆԵՏԱՐ Կ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
Կ. պոլիս, ապրիլ 7, 1881

ՄԱՍԻՍԱՅԻՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

Յորմէ հետէ Հայկեան վարժարանը
բացուեցաւ հոս, տեղւոյ տեղացիները մէջ
դաստիարակութեան նոր եւ ուժգին ե-
ռանդ մը արթնցաւ, եւ նախ Աւետա-
րանական երկտասարդք մեծ փառքով
երկեղեցեան վարժարան մը հաստատեցին,
եւ Պատ. Կարապետ Պէլիքեանի սի-
րով նոցա փառքով լրացուց իւր ծանր
եւ բազում աշխատութեան վրայ յաւել-
լով շարքով երեք անգամ զիշերները նո-
ցա դաստիարակութիւն ընելու հոգը, նաեւ
քանի մը մասնաւոր տեղեր հաստատուած
են երկեղեցեան դպրոցներ որք բաւական
աշխատեցողութիւն ընելու հոգը, նաեւ
յոյժաւոր ծառայող Հայկեան վարժա-
րանի աշխատեցողութիւնը որ քան զոր ա-
ւելանալու վրայ է, եւ հիմա ունի իւր 30
ցերեկեան եւ իւր 12 գիշերեան աշա-
կերտ: Արդէն դպրոցի շէնքը շատ պզտիկ
ըլլալով ալ ստիպուած ենք ցառ ի սիրտ
աշխատեցողութիւնը Ուրախութեամբ կը
ծանուցանեմ այն քաղցր այցելութիւնը
զոր մտերմ ըրաւ մեզ Պատ. Պարսեմ, եւ
որոյ քաղցր ատենախօսութիւնը հոգեւո-
րապէս շարժեցին ոչ միայն զեղբարս այլ
եւ համազօրեաց շատեր որ խառն բազ-
մութեամբ կենաց բանը լսելու կը գի-
մէին: Պատ. Պարսեմ տեսնելով թէ մեր
եւ թէ նոցա փառքով ուրախութեամբ
յանձն առաւ շարքով մը կենաց, եւ գրե-
թէ ամէն օր կը բացատրէր կենաց բանը:

Գարձեալ Պատ. Պարսեմի եւ մեր ջա-
նիք հասարակ դպրոցաց վիճակի եւս
բարեւեցաւ, եւ այժմ ունինք երկու աղ-
կանց վարժարան 80 աշակերտութեամբ,
եւ արու մանկանց երեք դպրոց, մին Ման-
կարան 40 աշակերտութեամբ, միւսն Կրթարան
50 աշակերտութեամբ եւ երրորդը Վարժարան
50 աշակերտութեամբ: Վարժարանի աշակերտք
շատ կանոնաւոր կերպով կ'ուսանին Հա-
յերէն, Տաճկերէն եւ Անգլերէն:

Մալթիա որ 1,500 տուն Հայ բնակիչ
ունի իրթութեան շատ կարօտ, աղկալ-
ուց կը գլխէ այն ճրագներն որոց ճա-
նապարհները սկսած են լուսաւորել զնո-
ւ: Նպատակաւ ընկերութիւնը ժող-
վրդեան փառքով տեսնելով մտադրի է
յառաջիկայ յուլիս ամսը մէջ այժմեան
կրթարանի եւ Վարժարանի վրայ ընդար-
ձակ շէնք մը կառուցանել որ կարող ըլ-
լայ 80 աշակերտ տարանակել: Այս շէ-
քին սկսեալ շատ զգալի եղած է ոչ միայն
արտաքին աշակերտաց օր. քան զոր աւել-
նալէն, այլ եւ յառաջիկայ աշնան կրթա-
րանի ընթացքը աւարտելիք տասնի չափ
աշակերտաց վարժարան ընդունուելու ան-
հրաժեշտ կարեւորութեան: Ուստի ընկե-
րութիւնս փոխանակ իւր ձեռքը եւրո-
պայի եւ Ամերիկայի բարեբաղն բանա-
լու որոշած է գլխի առ համարին եղ-
բարս իւր:

Հայեր, աղկալ Հայեր,
Ձեր մարդասիրութիւնը ցուցուցիք
անցեալ տարուան մարմարաւոր սովետաց
համար: Հիմա որքան զայն մահացու սով
կը տիրէ Հայաստանի ամէն կողմ, կա-
ղաչենք, ձեր ազգասիրութիւնն եւ մար-
դասիրութիւնը ցուցուցէք դաստիարա-

կութեան սովետաց եւս, որ աւելի զգալի
եղած է Մալթիայ մէջ: Տուէք ձեր ա-
ռաւ եւ յօժար լուսանելը, եւ գործով
ցուցուցէք թէ սիրող էք դաստիարակու-
թեան:

Ընթերցող, թէ եւ Մալթիայ բնակ-
չաց մեծագոյն մասն Հայ է, բայց փոք-
րագոյն է. նոցա թէ մտաւոր եւ թէ հո-
գեւոր բարեւոյնութեան աշխատողաց
թիւը, որք ամէն ջանք եւ ճիգ ի գործ
դնել չեն զլանար: Այն շէնքը զոր կը
փառքով կառուցանել շատ ծախքի կը
կարօտի եւ մենք շատ քիչ պատրաստու-
թիւն ունինք, ուստի աղկալուց ձեր քա-
ղաքութեան կը սպասենք: Անոնք որ
սոյն բարի նպատակին մասնակցի կը փա-
ռքով, կրնան զրկել եւ տալ իւրեանց
լուսմանը, Կ. պոլիս, Աւետարեւրի խմ-
բագրին, խորհրդը, երէց Պատ. Մար-
տիրոսին, Այնթապ, Յովհաննէս Եփէնտի
Եղեղեանի, Գաւրիէ Պար. Գրիգոր
Գեորգեանի, Այն, Պատ. Մարտիրոս Ինք-
նատիտեանի, Մալթիա, երէց Պատ.
Մարտիրոս Կիրակոսեանի եւ Արաբկիր,
Պատ. Մարտիրոս Սիրակեանեանի: Իսկ
անոնք որ չեն կրնար նիւթաւ մեզ օգ-
նել կը խնդրենք որ բարեհաճին իրենց
աղօթքներուն մէջ յիշել Մալթիայ գործը:
Ի գլխաց Նպատակաւ ընկերութեան
Ատենադպիր եւ գանձապահ
ՅՈՒՆԱՆԵՍ Ս. ԳՈՒԴԵԼԵԱՆ

Յ. Գ. Մալթիայէն գրուած եւ այս
տարուայ Աւետարեւրի 3 թուոյն մէջ հրա-
տարակալ նամակին ստորագրութիւնն
« Յովհաննէս Ս. Գոսնիկեան » գրուած
է սխալմամբ փոխանակ գրուելու Յով-
հաննէս Ս. Գոսնիկեան:

ԱՆԿԱՅԻ ԱՆԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Տաճկաստանի առաջին Աւետարանա-
կան Եկեղեցին կառուցեցաւ Կոստանդնու-
պոլսոյ մէջ 1846ին: Այս Եկեղեցին քանի
մը տարիներ ետքն երեք զոտ Եկեղեցի-
ներու բաժնուեցաւ, որոց մին է Լան-
կայի Աւետարանական Եկեղեցին: Ժա-
մանակ մը այս Եկեղեցին կառավարուե-
ցաւ Պատ. Սիմոնեանի ձեռամբ, եւ յե-
տոյ իբր տասն եւ վեց տարի առաջ երէց
մը ձեռնադրուեցաւ Եկեղեցւոյ վրայ,
որ քանի մը տարիներ պաշտօն վարելէն
ետք ձգեց Եկեղեցին եւ գնաց Ամերի-
կա, եւ այս պատճառաւ դարձեալ Եկե-
ղեցին առանց հովիւի մնաց: Այս մի-
ջոյն պատահեցաւ ժողովարանի ստաց-
ուածքի եւ իրաւասութեան ցաւալի խն-
դիրը, որ թէպէտ Եկեղեցւոյն բաժնե-
մանը եւ մեծ յոգեւոր պատճառ եղաւ,
սակայն չորհիւն Աստուծոյ խաղաղու-
թեամբ վերջացաւ եւ Եկեղեցին դարձ-
եալ միաբանեցաւ սիրով: Այն ժամանա-
կէն հետէ Եկեղեցին առանց յատուկ հո-
վի մը ունենալու միայն քարոզչաց մի-
ջոյն կառավարուեցաւ բաւական տարի-
ներ: Ի վերջոյ Եկեղեցին զգալով հովիւի
մը կարօտութիւնը եւ կարեւորութիւնը
իւր երկու տարի առաջ միաբան հաւա-
նութեամբ հովուութեան հրաւիրեց Մար-
տիրոսի ատուածաբանական ձեռնարանին
նախկին ուսուցիչ Պատ. Աւետար. Կ. Բ.
Ասատուրեանը: Տէրութեան շնորհքով նոր
հովուոյն գալէն ի վեր Եկեղեցին ու ժո-
ղովուրդը յուսալի եւ քաջալերական վի-
ճակ մը ունեցած են, եւ Տէրութեան աւե-
ր շէնքի յայտն ունինք ապագային համար:

Լանկայի ժողովուրդը Տաճկաստանի
ուրիշ Աւետարանական ժողովուրդներէն
շատ տարբեր է: Չկայ ժողովուրդ մը որ
այս ժողովուրդեան չափ տարբեր տարբեր
ունենայ իր մէջ: Թէ եւ ժողովուրդեան մե-
ծամասնութիւնը ազգաւ Հայ է, բայց
կան նաեւ բաւական Յոյներ եւ Պուլկար-
ներ: Ընտանիքներն մէկ մասը բուն Պու-
լկեր են, կան նաեւ ընտանիքներ, թուով
աւելի շատ, որոնք դրսի քաղաքներէն ե-
կած են հոս հաստատուած են: Կան
պանդուխտ եղբայրներ առանց ընտանի-
քի որք գործելու համար հոս եկած են
եւ քանի մը տարիներ կը կենան: Երբ
պաշտօնեան բնիկ կ'ըլլէ քարոզչու, աշ-
քին առջեւ կը տեսնէ Տաճկաստանի գը-
րեթէ ամէն քաղաքներէ անհատներ, իւր
թէ Տաճկաստանի Աւետարանական ժո-
ղովուրդները յատուկ նպատակաւ մէկ
երկու նուիրակ զրկած են հոս: Երկու

երեք տարին անգամ մը ժողովուրդին
պանդուխտ մասը կը փոխալի եւ կը նո-
րոգուի: շատերը Հայերէնից կ'երթան եւ
անոնց տեղերը իրենց եղբայրները կամ
ազգականները կը լեցնեն: Բայց ասկէ
ամէն կիրակի 10—20 նոր ունեկիւրներ
քարոյի կամ կիրակնօրեայ դպրոցի ներ-
կոյ կը գտնուին: Այս հին ժողովարանը
կը նմանի տէրութեան նաւի մը (պէտք
է՞ք) որ ամէն կիրակի Գրիգորի նոր
ճամբորդ զինուորները կը տանի երկնա-
յին հաւանազրկուող: Միով բանիւ աւելի
պատշաճ եւ յարմար պիտի ըլլայ եթէ
այս Եկեղեցին կոչուել ըլլաւք Եկեղեցի
պանդուխտ:

Ժողովուրդին մէջ քառասունի չափ ըն-
տանիքներ կան որոց շատերը գրսի քա-
ղաքներէն եկած են հոս հաստատուած
են: Քաղքին մեծութեանը պատճառաւ
շատ ցրտեալ է ժողովուրդը: Ճիշդ մը
ունի Սամաթիա որ իւր կիս ժամ հեռոյ
է, եւ ճիշդ մը ի Կէտիք փաշա որ իւր
քաղաքը մը հեռոյ է: Լանկայի ժող-
վուրդը յատուկ շինուած ժողովարան մը
ունեցած չէ, եւ մինչեւ հիմա հին տան
մը մեծ սրահին մէջ պաշտօն կը կատար-
ուի, եւ այս սրահը թէ շատ հին է թէ
փոքր ըլլալուն համար շատ անգամ ուն-
կեղիքը դժուարաւ տեղ մը կը գտնեն
նստելու: Երկուր առնէն ի վեր նոր ժո-
ղովարան մը կառուցանելու նպատակ եւ
խորհուրդ կայ, բայց ցաւալի է ըսել որ
այլ եւ այլ պատճառներով մինչեւ հիմա
յետաճեցում չէ: Ուրախ ենք յիշելու որ
անցեալ տարի քաղքիս յարմար մէկ թա-
ղին մէջ բարձր տեղ մը ընդարձակ երկիր
մը գտնուած է նոր ժողովարանի հա-
մար, եւ այս օրերս մասնաւոր ջանք
կ'ըլլայ շինութեանը նկատմամբ: Տար
Տէրը որ այս անգամինը վերջին եւ յա-
ջող աշխատութիւնն ըլլար: Կոստանդ-
նուպոլսոյ համար, որ մայրաքաղաք է
Տաճկաստանի, շատ պէտք է վայելուչ
ժողովարան եւ յարմար դպրոց մը եւ տա-
րակոյս շէնքեր որ եթէ այս երկու կա-
րեւոր միջոցները ըստ արժանւոյն հոգա-
ուած ըլլային ասկէ առաջ, ժողովուրդը
աւելի հաստատուն եւ յաջող կերպարանք
մը առած պիտի ըլլար:

Լանկայի ժողովուրդը թէպէտ ոչ այն-
չափ հարուստ եւ ոչ ալ այնչափ բազմա-
թիւ է, այսու ամենայնիւ ըստ բաւականի
յօժար եւ առատաճեւն է Տէրութեան գոր-
ծին եւ բարեխիտական նպատակներու
համար: Անցեալ տարին, որ բաւական
դժուար եւ ծախքով տարի մըն էր Տաճ-
կաստանի բոլոր ժողովուրդներուն հա-
մար, Լանկայի ժողովուրդը աւելի առա-
տաճեցութիւն ցուցուցած է քան զնա-
խորդ տարիներ: Անցեալ տարուայ մէջ
ժողովրդեան թուոյն բարեկրթական նպա-
տակներու համար տուած օգնութեանց
մէկ համապատասխան կը գտնենք հոս ի
քաջալերութիւն եւ յուրախութիւն այլոց:

Ժողովուրդին ամբողջ թիւն է
պանդուխտ եղբայրներով հան-
դերձ 225

Եկեղեցւոյ անդամաց թիւը,
արք եւ կանայք 99

Կիրակի օրուան պաշտաման
ներկայ եղողներ 150—170

Կիրակնօրեայ դպրոցի աշա-
կերտք 180—200

1880 Կոստանդնուպոլսոյ

Հովուոյն համար՝ միախնայեց տուած մասն ի զատ ժողովուր- դը տուած է	Գումարը
Հայաստանի սովետաց համար	12,840
Իրենց գաւառացի դաստիարա- կութեանը համար	6,420
Ժողովուրդին ազգաբաժնը համար	4,280
Պանդուխտ հիւանդ աղքատաց համար	2,020
Այլ եւ այլ ծախսուց համար	1,080
Գումարը	27,770

Ժողովուրդին թիւը հաշուի առնելով
մեծ ու պզտիկ առ իւրաքանչիւր անձ 125
գահեկան արծաթ դրամ կ'ըլլայ:

Կը խնդրենք Աւետարեւրի ընթերցող
Գրիգորեան ժողովուրդներէ որ մասնա-
ւորապէս յիշեն այս Եկեղեցին իրենց ա-
ղօթքներուն մէջ, որպէս զի աւելի յառաջ
երթայ թուով եւ մասնաւոր հոգեւոր
գործութեանը, եւ ըլլայ Լանկայի Եկե-
ղեցին մը այս մեծ ու աշխարհա-
սէր մայրաքաղաքին մէջ:

Թ. ՄԵՆԱՍԵԱՆ

Կ. պոլիս, ապրիլ 5, 1881

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ապրիլ 7 ըստ Յուն. և ապրիլ 49 ըստ Լատ. 1884

ԱՆԵՏԻՍ

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք մեր ընթերցողաց թէ ապրիլ 1/15ին Յունաստանի կառավարութիւնը պատասխան տալով դեռստանաց հաւաքական ծանուցագրին ընդունեց թուրքիոյ առաջարկութիւնն որ քիչ մը բարեփոխուած էր ըստ յանձնարարութեան տէրութեանց։ Յունական կառավարութիւնն իւր պատասխանին մէջ կ'ըսէ թէ մինչ ի մեծարան տէրութեանց կ'ընդունի իրեն մատուցուած առաջարկութիւնը, կ'ուզէ նաեւ գիտնալ թէ տէրութիւնը ինչ երաշխաւորութիւն պիտի տան անոր թէ Յունաստանի տրուած տեղերը պիտի յանձնուին խաղաղութեամբ եւ քիչ առնէն։ Որովհետեւ Յունաստան խաղաղութեան կը յաւակնէր պիտի մտնէր պարտել այն տեղերն որ իրեն թուրքուած են, սակայն չկրնար իրենց ներկայ վիճակին մէջ թողնալ այն Յուններն որ նոր սահմանագրէն դուրս մնացած են, եւ ի նպատակ նոցա կը դիմէ տէրութեանց արդարապէս զգացմանց։ Կ'ըսուի թէ Յունաստան կ'ուզէ որ ինքնօրէն կառավարութիւն մը տրուի Եսկրոսի։

Յօգուտ թէ Յունաստանի եւ թէ թուրքիոյ կ'ուրախանանք որ պատերազմի վտանգին առջեւն առնուած է։ Պատերազմն երկու երկիրներու բնակչաց ալ թշուառութիւնը պիտի աւելցնէր, եւ ոչ Յունաստան ոչ ալ թուրքիա իրական օգուտ մը կրնար քաղել պատերազմէն։ Հիմա թուրքիա կարող պիտի ըլլայ ետ զրկել իւր զօրաց մէկ մեծ մասն երկրագործութեամբ պարապելու, եւ կը յուսանք, մասամբ մը թեւեթեւեթ փողովորդին տուրքերու բեռը, նաեւ Յունաստան բաւական ընդարձակ տեղի տէր պիտի ըլլայ առանց արիւնհեղութեան։ Լոնտոն թայմսին մէջ հրատարակուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Յունաստանի պիտի արուի Բուռնայի նաւահանգիստն որ Արքայի ծոցին հիւսիսային կողմն է, Բրէժէլայի ամրութիւնը պիտի քանդուին, եւ Արքայի ծոցին մէջ նաւարկութիւնն ազատ պիտի հրատարակուի։ Այս երեք կէտերը չկային Բ. դրան առաջարկութեան մէջ, բայց աւելցուած են տէրութեանց յանձնարարութեամբ։ Յունաստանի խնդրոյն այս կերպով լուծուին ընդհանուր գոհունակութիւն կը պատճառէ Եսկրոսի մէջ։ Յունասնք թէ նոր առաջարկութեան պայմաններուն գործադրութիւնը չուշանար, եւ Յունաստան կարող ըլլայ ցուցնել թէ կրնայ աղէկ կառավարել նոր ստացած տեղերը։

ՔԻՈՍ

Անցեալ շաբաթ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ առնուեցան Քիոսի ահաւոր երկրաշարժին վրայ։ Ապրիլ 5էն մինչեւ ապրիլ 8 իւր 230 անգամ երկիրը սարսեցաւ, եւ այս սասանումներէն գլխաւորապէս քառասունը քարային տունները կործանուելու չարի սատուի կէտն է։ Նաեւ ապրիլ 12ին սաստիկ ցնցումներ եղան, եւ շատ մը խարխուղ պատեր վրան։ Կ'ըսուի թէ կղզւոյն մէջ շատ տեղեր գետինը մէկ ոտքէն մինչեւ երեք ոտք վար իջած է, եւ ժամանակ ժամանակ գետին տակէն ձայներ կը լսուին։ Նաեւ մինչ կղզւոյն երեսը վար կ'իջնայ, կղզւոյն եւ ցամաքին մէջտեղ ծովուն յատակը կը բարձրանայ, եւ քանի մը տեղեր ուր յառաջացան ջրերը 43 գրկաշարի խոր էր, հիմա միայն 15 գրկաշարի խոր է։ Շատ վախ կայ թէ հրաբուխ մը պիտի բռնկի, եւ կղզւոյն բնակիչներն շատեր Զմիռնիա, եւ այլը ուրիշ տեղեր վախած են, ոմանք ալ Կ. պոլսն եկած են։ Օր ըստ օրէ նոր դէպքեր երեւան կուգան որ կը ցուցնեն թէ

որչափ ահաւոր եղած է արկածը։ Տեղական իշխանութիւնը սպանելոց թիւն 8,000 եւ վիրաւորելոց թիւը 10,000 կը հաշուէ, 74 գիւղերէ 44ը բոլորովին կործանած են, եւ բոլոր կղզւոյն մէջ շատ քիչ տուն մնացած է յորս կարելի է բնակիլ։ Քանի մը տեղեր բնակչաց մէկ հինգերորդ մասը պակասած է, եւ շատ ընտանեկաններ չգիտեն թէ ինչ եղած են իրենց աղգականք։ Շատ անձինք որ իրենց տանց աւերակներու տակ փոքր խորերու մէջ մնացած էին, օրերով հոն մնալէն ետքն անօթութենէ մեռած են։ Կին մը որ Գաութրոյի մէջ տան մ'աւերակաց ներքեւ փոքր տեղ մը մնացած էր, հոն գաւակ մը ծնած էր, եւ թէեւ գաւակը մեռաւ ինքը 52 ժամ հոն փակուած մնալէն ետքն ողջ հանուեցաւ։ Երկրաշարժի ցնցումները շարունակուելու եւ մարդիկ ահաբեկ ըլլալուն համար շատեր աւերակաց ներքեւ թողուելով մեռած են։ Սիրտ չգիտնար ըսել այս դարհուրելի արկածին մանրամասն պարագայները։ Նաեւ շատ տեղեր երկիրը պատառուած ու խոշոր ծակեր բացուած են այնպէս որ զփուար եղած է տեղէ տեղ երթալ կըղզւային ներսերը գտնուած մարդոց օգնելու համար, եւ թէեւ մեծ քանակութեամբ կերակուր եւ զգեստ զրկուած է, սակայն մեծ թշուառութիւն քաշած են ողջ մնացողները։ Դեռ հանգստանալով իւր կ'ըլլայ եւ շատ ստակ կը հաւաքուի ի նպատակ այս թշուառաց։ Վեհ. Սուլթանն 1,500 լիրա ջնորհած է, եւ կայսերազն իշխաններէն իւրաքանչիւրն 100 անգամ լիրա տուած են։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դեռ անգամ ժողով ըրին, եւ այս ժողովներու մէջ ծանուցագիր մը պատրաստեցին Բ. դրան մատուցանելու նկատմամբ սա խնդրոյն թէ Յունաստանի թողուած տեղերն ինչպիսի յանձնուելու են։

—Իմէրիդիները իշխանն որ վերջին պատերազմին առնէ Նիկոլա մեծ դուքսին սպառնալուտի գլուխէն է, անցեալ շաբաթ հոս եկաւ Բուռնայի իւրեւ յատուկ նուիրակ Վեհ. Սուլթանին ծանուցանելու Աղեքսանդր Գ.ի գահակալութիւնը։ Յիշեալ իշխանը մեծ յարգութեամբ եւ պատուով ընդունուեցաւ Վեհ. Սուլթանին եւ Օսմանեան պաշտօնեաներէն։ Իմէրիդիները իշխանն տալի Աթէնք գացած է նոյն յայտարարութիւնն ընելու Յունաստանի թագաւորին։

—Կ'ըսուի թէ բանակցութիւններ կ'ըլլան Նիկիոյի մէջ երկաթուղին մինչեւ Ատաքազար երկրակալութեան համար։ Հասարակաց շինութեանց պաշտօնեայն տեղեկագիր մը կը պատրաստէ այս մասին, եւ պաշտօնէից ժողով պիտի յանձնարարէ այն առաջարկութիւններն որ եղած են յիշեալ երկաթուղւոյ գծին երկարելուն նկատմամբ։

—Մէհմէտ Բէշտ փաշա ամէն քանի ժամը կը դնէ Պիլա գաւառին մէջ մարտիկ հաւիթները ջնջելու համար, եւ հրաման ըրած է որ ամէն կարող անհատ երեք քաշ մարտիկ հաւիթ թողցէ։

—Բրիտանացի տանուած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ շատ յուզումն կայ հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ։ Իւր երեք շաբաթ առաջ Ալպանիացւոց գլխաւորներէն 11 անձինք ձերբակալ եղան իւրեքիւր մէջ վտանգի մերժեցին ստորագրել թուրք մը Բ. դրան հրամանաց հնազանդելու համար, եւ այն գլխաւորը չլքեցաւ զրկուելու ի թիւսաղանիկէն եւ անոր հոգեւոր կղզին։ Յետոյ երկու վաղա զօրք զրկուած են իւրեքալ խաղաղութիւնը պահպանելու համար, Վիենային զարնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հիւսիսային Ալպանիա ապստամբութեան մէջ է, եւ թէ հաղարաւոր Ալպանիացիք կը քաղցին Շարպայի վրայ։ Այս լուրը ստուգուելու կարօտ է։

—Բ. դռնէն հրաման եղած է թեոսաղանիկէն կուսակալին զօրք չզրկել այն առաջակց վրայ որ Մ. Սուլթան անուն Անգլիացին բռնեցին Գասանարայի մօտ գիւղ մը եւ լեւը տարին, որպէս զի Մ. Սուլթան անգլիացի ազատի։

—Իբր երեք շաբաթ առաջ 40 հոգիէ բաղկացեալ առաջակց խումբ մը մտաւ գիւղ մը Զափորի գաւառակին մէջ, եւ երկու տուն կողոպտելէ եւ այրելէ ետքը լեւը տարաւ գիւղին գլխաւորներէն չորս անձ, որոց համար մեծագուծար փրկանք կը պահանջուի։

ԱՅԼԵԼԻ ԱՅԼԻ

Հայաստանի սովելոց խնամատար կեդրոնական յանձնաժողովը 1,924 դահեկան ընդունած է Հոգուսէն, եւ 3,571 կիւտէր Պաշտօնակէն, նաեւ երեք լիրա Հոգուսէն կաթնովի արքայականութիւն, եւ 30 լիրա Գարօ պարսկականէն։ —Պուլկարիոյ իշխանը Բեքրապուրիէն դառնալու առնէ Պէրլին գնաց, եւ մինչ Պէրլին էր Գերմանական բանակի զօրավետ անուանեցաւ։ —Պուլկարը որչաժ էն Սոֆիայի մէջ յիշատակարան մը կանգնել Պուլկարիոյ ազատարարին, Աղեքսանդրի երկրորդի համար։ Այս նպատակաւ հանգանակութիւններ պիտի բացուին բոլոր Ալպանեան երկիրներու մէջ։ —Մէքքէի վարի ձափանցուն նորոգութեան համար Հնդկաստանի Մահմետականներէն տրուած մեծագուծար դրամ քանի մը շաբաթ առաջ ձիւտեցին Մէքքէ կը տարուէր, բայց Արապ ցեղեր յարձակեցան կարաւանին վրայ եւ դրամը յափշտակեցին։ —Պարսկաստանի Տրիպոլիս գաւառին բնակիչք պատմաւարութիւն մը զրկած են Պուլիս այն գաւառին դատարանաց եւ դատաւորաց ղէմ գտնաւորուելու համար։ —Ուրմիոյ մօտ Մարաշայի մէջ շատ հիւանդներ կան ժանտախտէի բռնուած եւ ոչ ժանտախտի, ինչպէս ծանուցուած էր յաւաքագոյն։ —Դեհրանէն տարի 7 թուականաւ զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Շէյխ Ուպէյտուլլահ եւ նորա որդիք դարձեալ կ'աշխատին անպատակ արձակել Պարսից հոգը։ Շէյխ Ուպէյտուլլահ հիմա իւր հրամանին տակ, ունի իւր 3,000 ձիւտը։ —Աւսարից գահաժողովը իշխանը պիտի ամուսնանայ ըստ Լատ. մայիս 10 ին, եւ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին իշխանին հարսանեաց հանդիսին համար։ Իշխանն եւ նորա հարսը պիտի բնակին Պոնտիկոյ Բրակա քաղաքը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարսից շահը Սիւրահալարը աղէմը Բեքրապուրի զրկած է Բուռնայ կայսեր գահակալութիւնը չնորհաւորելու համար։ Սիւրահալարը աղէմ կայսեր ընծայ տարաւ 8,000 լիրայի արժողութեամբ սուր մը, եւ գոհացմէ մատանի մը կայսրուհւոյն։

—Բեքրապուրիէն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կայսրը Նիկիոյից ներս մասնակալութիւն մարտ 22 թուականաւ տալեալ յայտարարութիւն մ'ընդունած է, յորում Նիկիոյից կը խոստանան զենքից ըլլալ թէ Զարը չնորհէ սահմանադրութիւն Բուռնայ եւ ներսահեթիւն բոլոր անոնց որ մասնակից եղած են յեղափոխական շարժման։ Միւս կողմէն երկրաշարժը կը շարունակեն կայսերական պալատին չլքալաները փորել, եւ աստ անդ կը գտնեն նոր ականներ զորս պատրաստած են գաւառիցը։

—Այն գաւառիցը որոնց դատը մօտերս տեսնուեցաւ Բեքրապուրիի մէջ, ապրիլ 5/15ին կախուեցան, բայց դատարարութեալ կանանց մին յղի ըլլալուն համար պիտի չկախուի մինչեւ որ ծնի իւր գաւառը։ —Պարսկական Քրեատանի մէջ շատ սաստիկ սով կայ, եւ շատեր կը մեռնին անօթութենէ։ Ուրմիա բնակող Ամերիկացի մը կը գրէ թէ Պարսից հոգէն դուրս հանուելէն առաջ Քրեաց երկու կամ երեք շաբթուան մէջ գործած աւերումներն են վայրագութիւնները գրեթէ անհատաւոր են Բեքրապուրի տեղեր աւերեցին այնպէս որ կարելի չէ նկարագրել, եւ գործեցին այնպիսի բարբարոսութիւնները զորս գրեւոր համար մարդուս թրէն առաջ չեթար։ Բնականաբար սով, հիւանդութիւն եւ մահ յառաջ կուգան այսպիսի յափշտակութենէ եւ սպաւանութենէ։ Յաւալի է ըսել թէ անցեալ տարի Քրեաց այն բարբարոսութիւնները գործելէ ետքը թեթեւեւ պատժով իրենց լեռները փախչելու յաջողիլ կը քաջալերէ զանոնք վերստին սկսել իրենց ապստամբութիւնները։ Սակայն որովհետեւ հիմա Յունաստանի հետ պատերազմ պիտի չըլլայ, կը յուսանք թէ Բ. դռնը կարող պիտի ըլլայ աղքատ մի-

ջոցներ ձեռք առնուլ Քուրդերը զսպելու։ —Գաղիոյ կառավարութիւնը պատրաստութիւն կը տեսնէ իւր 20,000 զօրք զրկել յԱփրիկէ պատժելու համար Դուռնուի սահմանագրուելու բնակող Արապ ցեղերը։ Գաղիոյ առաջին պաշտօնեայն քանի մ'օր առաջ այս զօրաց զրկուելուն նկատմամբ հետեւեալ կերպով խօսեցաւ երեսփոխանական Ժողովոյ մէջ, «Պատրաստութիւն կը տեսնենք շարագործները պատժելու, եւ կը խորհինք միջոցներ ձեռք առնուլ որպէս զի միւսանգամ չըկրնուին այսպիսի բարբարոսական գործեր։ Գաղիոյ հանրապետութիւնը չուզէր գրաւել գիւռնուս, բայց որոշած է միջոցներ ձեռք առնուլ թէ հիմա եւ թէ սպառնալի մէջ բոլորովին ապահով ընելու Ալճերիոյ սահմանը։» Նաեւ Գաղիական լրագիրք կը հրատարակեն պաշտօնական գիր մը զոր Սալիսպուրի մարզիւր գրած է 1878, ապրիլ 7ին, մինչ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայ էր, եւ յորում կ'ըսէ թէ Անգլիա շահ մը չունի Դուռնուի մէջ, եւ պարտի չմիջամտել մինչեւ իսկ եթէ Գաղիա գրաւէ գիւռնուս։ Այս խօսքերը ոչ նուազ անձկութիւն կը պատճառեն Բ. դրան։ Կը վախցուի որ թերեւս Գաղիա իւր աղքեցութեան ներքեւ առնէ գիւռնուս, եւ այսպէս թուրքիոյ աղքեցութիւնը նուազի հիւսիսային Ափրիկէի մէջ։ Այս մասին թուրքիոյ պաշտօնէից Ժողովը խորհուրդ ընելով Օսմանեան դեսպանաց հրահանգ զրկեց յոյս յայտնելով թէ Գաղիա ձեռք պիտի առնէ այնպիսի միջոցներ միայն որ հարկաւոր են Ալճերիոյ սահմանագրուելու պաշտպանելու։ Նաեւ Իտալիա շատ յուզուած է Դուռնուի մէջ Գաղիոյ աղքեցութեան նկատմամբ։ Քանի մ'օր առաջ այս նիւթին վրայ վիճաբանութիւն եղաւ Իտալիոյ ազգային Ժողովոյ մէջ, եւ Իտալիոյ պաշտօնէից աշխարհավարութեան ղէմ երեսփոխանաց ղեգահեթիւնն այնչափ մեծ եղաւ որ Իտալիոյ պաշտօնեայք հրաժարական տուին։

Նկատմամբ Բ. դրան եւ Դուռնուի յարաբերութեանց կարծեաց տարբերութիւն կայ Եսկրոսի մէջ։ Մէկ կողմէն Դան անուն Գաղիերէն լրագիրը կը յայտարարէ որ որովհետեւ Դուռնուս հարկ չհատուցանէր Դ. դրան, եւ ժողովական իշխաններն ունին, եւ միայն այժմիս պատասխանատու պաշտօնեաներն ունին, նաեւ իրեն յատուկ նշան ունի, իրաւունք անկախ երկիր մ'է։ Բ. դռնը, կ'ըսէ Դան, 1684էն ի վեր գործադրած չէ իւր վեհապետական իրաւունքը Դուռնուի վերայ։ Իսկ միւս կողմէն Լանտոն թայմսը կ'ըսէ թէ ըստ դաշնագրութեանց Դուռնուս մի մասն է Օսմանեան պետութեան, եւ Գաղիա Դուռնուի երկիրն օրինաւորապէս գրաւելու համար բանակցութեան մտնելու է Բ. դրան հետ։

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ներսէս Ա. պատրիարքը հրաժարական տուած է։

—Իրազի կողմերը ժանտախտը սաստկացած է։ Այս անգամ բռնուողք տաք ժամու մէջ կը մեռնին։ Որպէս զի անոնք աւելի չտարածուի, Նէճֆ եւ Ճիւրէ գիւղերն ամբողջապէս այրելու որոշում տրուած է։

—Կը ըսնք թէ ի նպատակ Քիոսի թըլուառ բնակչաց Լանտոնի մէջ մինչեւ ցարդ իւր 50,000 լիրա հաւաքուած է, եւ այս գումարէն իւր 10,000 լիրան տուած են Անգլիա բնակող Յոյն վաճառականք։ Իտալիոյ թագաւոր Կ. պոլսոյ Իտալական դեսպանին միջոցաւ 6,000 ֆրանք զրկած է մայրաքաղաքին մէջ կազմուած յանձնաժողովը։ Նաեւ Ամերիկայի մէջ հանգանակութիւն կ'ըլլայ ի նպատակ Քիոսի թըլուառ բնակչաց։

—Կ'ըսուի թէ Բեքրապուրիի Անգլիական դեսպան Լորտ Տըֆէրին Կ. պոլսոյ դեսպան պիտի կարգուի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ	
Ապրիլ 6/18, 1884	
Գոնտիւրէ	16 Բուռն. երկ. բաժինք 55.75
ԳԻՍԱՒ. Յուդ. լիրան 400 էն	
Մէքքէից	407.24 Բուռն. բոլ 90.9
Թիւրքական	950 Նարդէն 87.22
Մէքքէից	207 Գիւրից 51.20
Պէշկէ	208 Անգլ. լիրա 109.38
Ալիւրը	425 Մանկ. Եղիմար 8.82

Ամերիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կողմէն Խմբագիր Ջ. Ք. Կրին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՏԱՊԱՐԱԿՈՒՄ
Չափագործար, Յակոբեան խան, Թիւ 12.